

OPĆI ETIČKI KODEKS U TURIZMU

PREAMBULA

Mi, članovi Svjetske turističke organizacije (WTO), okupljeni na Generalnoj skupštini u Santiagu, Čile, prvog dana listopada 1999. godine,

Potvrđujemo ciljeve postavljene člankom 3. Statuta Svjetske turističke organizacije, svjesni "odlučujuće i centralne" uloge ove Organizacije, priznate od strane Generalne skupštine Ujedinjenih naroda, u promociji i razvitku turizma, obzirom na doprinos gospodarskom razvitku, međunarodnom razumijevanju, miru, napretku i univerzalnom poštovanju i očuvanju ljudskih prava i temeljnih sloboda za sve, bez obzira na rasu, spol, jezik i vjeru.

Čvrsto vjerujući da, kroz izravne, spontane i neposredne kontakte koje potiče između ljudi i žena različitih kultura i načina života, turizam predstavlja vitalnu snagu mira i čimbenik prijateljstva i razumijevanja među ljudima diljem svijeta.

U suglasnosti s načelom o usklađivanju zaštite prirodnog okruženja, gospodarskog razvitka i borbe protiv siromaštva na održivi način, kako su to formulirali Ujedinjeni narodi 1992. godine na "Zemaljskom Samitu" u Rio de Janeiru, izrazile u Agendi 21., usvojenoj tom prilikom.

Uzimajući u obzir brz i kontinuirani rast, prošli i očekivani, turističke aktivnosti, bilo iz razloga odmora, posla, kulture, religije ili zdravlja i njeno snažno djelovanje i pozitivno i negativno, na okruženje, gospodarstvo i društvo i emitivnih i receptivnih zemalja na lokalne zajednice i domaće stanovništvo, kao i na međunarodne odnose i trgovinu.

S ciljem promoviranja odgovornog, održivog i univerzalno prihvatljivog turizma u okviru prava svih osoba da koriste svoje slobodno vrijeme za odmor ili putovanje, uz poštovanje izbora društava svih ljudi.

Ali uvjereni da svjetsko turističko gospodarstvo u cjelini može mnogo postići radeći u okruženju koje favorizira tržišnu ekonomiju, privatnu inicijativu i slobodnu trgovinu i koje služi optimizaciji njenih blagotvornih efekata na stvaranje bogatstva i uposlenosti.

Također čvrsto uvjereni da, osiguravanjem jednog broja principa i određenog broja pravila kojih se pridržava, odgovorni i održivi turizam nije ni u kom slučaju inkompatibilan s rastućom liberalizacijom uvjeta koji vladaju trgovinom uslugama, pod čijim okriljem poduzeća ovog sektora rade, i da je moguće uskladiti u ovoj djelatnosti ekonomiju i ekologiju, okruženje i razvitak, otvorenost prema međunarodnom tržištu i zaštitu društvenog i kulturnog identiteta.

Uzimajući u obzir da, uz ovakav pristup, svi sudionici u razvitku turizma – državna, regionalna i lokalna administracija, poduzeća, poslovna udruženja, uposleni u ovom sektoru, nevladine organizacije i tijela svih vrsta koja pripadaju turističkom gospodarstvu, kao i lokalne zajednice, mediji i sami turisti, imaju različite ali i međuovisne odgovornosti u pojedinačnom i društvenom razvitku turizma i da će formulacije njihovih pojedinačnih prava i obveza doprinijeti ostvarenju ovog cilja.

Posvećeni, suglasno ciljevima kojima teži i sama Svjetska turistička organizacija od usvajanja rezolucije 364 (XII) na svojoj Generalnoj skupštini 1997. godine (Istanbul), promoviranju istinskog partnerstva između javnih i privatnih sudionika u razvitku turizma, i želeći da vidimo kako se proširuje partnerstvo i suradnja te vrste, na otvoreni i uravnoteženi način, na odnose između emitivnih zemalja i zemalja domaćina i njihovih turističkih gospodarstava.

Nadovezujući se na Deklaraciju iz Manile 1980. godine o Svjetskom turizmu i o Društvenom utjecaju na turizam iz 1997. godine, kao i na Pravilnik i Kodeks u turizmu, usvojene u Sofiji 1985. godine pod okriljem WTO-a.

Ali vjerujući da bi ovi instrumenti trebali biti dopunjeni skupom međuovisnih principa za njihovo tumačenje i primjenu, na kojima bi sudionici u razvitku turizma trebali oblikovati svoje ponašanje na početku dvadeset prvog stoljeća.

Koristeći, za potrebe ovoga instrumenta, definicije i klasifikacije primjenjive na putovanja, a posebice pojmove "posjetitelj", "turist" i "turizam", kako je usvojeno na Međunarodnoj konferenciji u Ottawi, održanoj od 24. do 28. lipnja. 1991. godine i odobreno 1993. godine od strane Povjerenstva za statistiku Ujedinjenih naroda na njejoj dvadeset sedmoj sjednici.

Upućujući posebice na slijedeće instrumente:

- Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima, od 10. prosinca 1948.godine;
- Međunarodni sporazum o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, od 16. prosinca 1966. godine;
- Međunarodni sporazum o građanskim i političkim pravima, od 16. prosinca 1966. godine;
- Varšavska konvencija o zračnom prometu od 12. listopada 1929. godine;
- Čikašku konvenciju o međunarodnom civilnom avioprometu od 07. prosinca 1944. godine, i u svezi s njom Tokijsku, Hašku i Montrealsku konvenciju;
- Konvenciju o carinskim olakšicama u turizmu, od 04. srpnja 1954. godine i Protokol koji se odnosi na ovu Konvenciju;
- Konvenciju koja se odnosi na zaštitu svjetske kulturne i prirodne baštine, od 23. studenog 1972. godine;
- Deklaracija iz Manile o svjetskom turizmu, od 10. listopada 1980.godine;
- Rezoluciju sa šestog zasjedanja Generalne skupštine (WTO) Sofija, kojom se usvaja pravilnik i Kodeks u turizmu, od 26. rujna 1985.godine;
- Konvenciju o pravima djeteta, od 20. studenog 1989. godine;
- Rezoluciju s devetog zasjedanja Generalne skupštine WTO-a (Buenos Aires) koja se posebice odnosi na olakšanje uvjeta putovanja i sigurnost turista, od 04. listopada 1991. godine;
- Deklaracija iz Rija o okruženju i razvitku, od 13. lipnja 1992. godine;
- Opći sporazum o trgovini uslugama, od 15. travnja 1993. godine;
- Konvenciju o biodiverzitetu, od 06. siječnja 1995. godine;
- Rezoluciju s jedanaestog zasjedanja Generalne skupštine WTO-a(Kairo) o prevenciji organiziranog seks turizma, od 22. listopada 1995. godine;
- Stockholmsku deklaraciju, od 28. kolovoza 1996. godine, protiv komercijalne seksualne eksploatacije djece;
- Deklaraciju iz Manile o društvenom utjecaju turizma, od 22. svibnja 1997. godine;
- Konvencije i preporuke koje je usvojila Međunarodna organizacija rada u oblasti kolektivnih ugovora, zabrane prinudnog rada i rada djece, zaštite prava domaćeg stanovništva i podjednakog tretmana bez diskriminacije na radnom mjestu;

Afirmiramo pravo na turizam i na slobodu turističkih kretanja,

izražavamo našu želju da promoviramo jedan pravičan, odgovoran i održiv svjetski poredak u turizmu, čije koristi će podijeliti svi sektori društva u kontekstu jedne otvorene i liberalizirane međunarodne ekonomije i svečano usvajamo, sukladno ovim ciljevima, principe **OPĆEG ETIČKOG KODEKSA U TURIZMU**.

NAČELA

Članak 1. (Doprinos turizma uzajamnom razumijevanju i poštovanju između naroda i društva)

(1) Razumijevanje i unaprjeđenje etičkih vrijednosti zajedničkih ljudskom rodu, kao i usmjerenje ka toleranciji i poštovanju raznovrsnosti vjerskih, filozofskih i moralnih uvjerenja, su temelj i posljedica odgovornog turizma; sudionici u razvitku turizma i sami turisti trebali bi poštivati društvenu i kulturnu tradiciju i običaje svih ljudi, uključujući manjine i domorodačko stanovništvo, i priznavati njihovu vrijednost;

(2) Turističke aktivnosti trebale bi biti vođene sukladno osobnostima i tradicijom regije i zemalja domaćina, a sukladno njihovim zakonima, navikama i običajima;

(3) Predstavnici lokalnih zajednica, s jedne strane, i lokalni stručnjaci, s druge strane, trebali bi međusobno surađivati i poštivati turiste koji ih posjećuju, i upoznati njihov način života, ukuse i očekivanja; obrazovanje i obuka koji se pružaju stručnjacima, trebaju doprinijeti gostoljubivoj dobrodošlici;

(4) Zadatak vlasti je osigurati zaštitu turista i posjetitelja i njihove imovine; one moraju posvetiti posebnu pozornost sigurnosti stranih turista zbog moguće posebne osjetljivosti; one trebaju olakšati uvođenje specifičnih načina informiranja, zaštite, osiguranja i pomoći sukladno njihovim potrebama; bilo kakvi napadi, otmice ili prijetnje turistima ili radnicima u turizmu, kao i namjerno uništavanje turističkih objekata i kulturne ili prirodne baštine, trebaju biti oštro osuđeni i kažnjeni, sukladno njihovim državnim zakonima;

(5) Tijekom putovanja, turisti i posjetitelji ne smiju činiti nikakve kriminalne radnje ili bilo koje radnje koje se smatraju kriminalnim prema zakonima zemlje koju posjećuju, kao i da se suzdrže od bilo kakvog ponašanja koje bi lokalno stanovništvo moglo osjetiti kao uvredljivo ili štetno, ili koje oštećuje lokalno okruženje; od bilo kakve nezakonite trgovine drogom, oružjem, antikvitetima, zaštićenim vrstama i proizvodima koje su opasne ili zabranjene državnim propisima;

(6) Turisti i posjetitelji imaju odgovornost da se upoznaju, čak i prije svog polaska, s karakteristikama zemalja koje se pripremaju posjetiti; oni moraju biti svjesni zdravstvenog i sigurnosnog rizika svojstvenog svakom putovanju van njihovog uobičajenog okruženja, te da se ponašaju na takav način da maksimalno umanje ove rizike;

Članak 2.

(Turizam kao sredstvo individualnog i kolektivnog ispunjenja)

(1) Turizam, djelatnost najčešće povezana s odmorom i relaksacijom, sportom i pristupom kulturi i prirodi, treba biti planiran i proveden kao primarno sredstvo za pojedinačno i grupno ispunjenje; kada se obavlja dovoljno otvoreno i bez predrasuda, on je nezamjenjiv čimbenik samoobrazovanja, uzajamne tolerancije i učenja o legitimnim razlikama između naroda i kultura i o njihovoj raznovrsnosti;

(2) Turističke aktivnosti moraju poštovati jednakost muškaraca i žena; one trebaju promovirati ljudska prava i, posebice, individualna prava najosjetljivijih skupina, posebice djece, starijih, hendikepiranih, etničkih manjina i domorodačkog stanovništva;

(3) Eksploatacija ljudskih bića u bilo kojoj formi, naročito seksualnoj, posebice kad se odnosi na djecu, u suprotnosti je sa fundamentalnim cjevima turizma i predstavlja negaciju turizma; s tim u svezi, sukladno međunarodnim pravom, protiv nje se treba energično boriti u suradnji sa svim zainteresiranim državama i kažnjavati je, bez ustupaka, od strane državnih zakonodavstava kako zemalja koje se posjećuju tako i zemalja iz kojih potječu počinitelji ovih djela, čak i kada su u inozemstvu;

(4) Putovanje u svrhu vjere, zdravlja, obrazovanja i kulture ili jezične razmjene su posebice korisni oblici turizma, koji zaslužuju podršku;

(5) Uvođenje u planove obrazovanja predavanja o vrijednosti turističke razmjene, njenom ekonomskom, socijalnom i kulturnom doprinosu, a također i o njenim rizicima, treba se poticati;

Članak 3.

(Turizam, čimbenik održivog razvitka)

(1) Svi sudionici u razvitku turizma trebaju čuvati prirodnu sredinu/okoliš, u cilju dostizanja stabilnog, kontinuiranog i održivog gospodarskog rasta, usklađenog s pravičnim zadovoljavanjem potreba i težnji sadašnje i budućih generacija;

(2) Svi oblici razvitka turizma koji su korisni za očuvanje rijetkih i dragocjenih resursa, posebice vode i energije, kao i za izbjegavanje, koliko je to moguće, proizvodnje otpada, trebaju dobiti prioritet i biti potaknuti od strane državnih, regionalnih i lokalnih vlasti;

(3) Ravnomjerno raspoređeni tijekovi turista i posjetitelja u vremenu i prostoru, posebice onih koji su rezultat godišnjih odmora i školskih dopusta, i još ravnomjernija raspodjela odmora, potrebiti su, da bi se smanjio

pritisak turističke aktivnosti na okoliš i povećao njen koristan utjecaj na turističko gospodarstvo i lokalnu ekonomiju;

(4) Turistička infrastruktura treba biti tako osmišljena, a turističke aktivnosti programirane, da štite prirodnu baštinu sačinjenu od ekosustava i biodiverziteta i da čuvaju ugrožene divlje vrste; sudionici u razvitku turizma, a posebice turistički djelatnici, trebaju se složiti oko uvođenja ograničenja ili zabrana svojih aktivnosti kada se one provode u posebice osjetljivim oblastima: pustinjama, polarnim ili visoko-planinskim područjima, priobalnim područjima, tropskim šumama ili močvarama, povoljnim za stvaranje rezervata prirode ili zaštićenih područja;

(5) Turizam, u prirodi i ekoturizam su priznati kao posebno korisni za poboljšanje i unaprjeđenje položaja turizma, jer osigurava poštovanje prirodne baštine i lokalnog stanovništva i sukladni su s ukupnim kapacitetima područja.

Članak 4.

(Turizam, korisnik kulturne baštine čovječanstva koji doprinosi njenom unaprjeđivanju)

(1) Turistički resursi pripadaju zajedničkoj baštini čovječanstva; zajednice na čijem teritoriju se oni nalaze imaju posebna prava i obveze prema njima;

(2) Turistička politika i aktivnosti trebaju se voditi s poštovanjem za umjetničko, arheološko i kulturno naslijeđe, trebaju se zaštititi i prenijeti budućim generacijama; posebna se pažnja treba posvetiti očuvanju i održavanju spomenika, svetišta i muzeja, kao arheoloških i povijesnih lokaliteta, koji moraju biti široko otvoreni za turističke posjete; treba dati podršku javnom pristupu predmetima kulture i spomenicima u privatnom vlasništvu, uz poštovanje prava njihovih vlasnika, kao i religioznim zdanjima, bez narušavanja redovnih potreba bogoslužjenja;

3) Financijska sredstva dobivena od posjeta lokalitetima kulture i spomenicima trebaju, barem djelomično, biti korištena za održavanje, zaštitu, razvitak i uljepšavanje ove baštine;

(4) Turističke se aktivnosti trebaju planirati na takav način da omoguće tradicionalnim proizvodima kulture, zanata i folkloru da opstanu i unaprjeđuju se, a ne da izazovu njihovo nazadovanje i standardizaciju.

Članak 5.

(Turizam, korisna djelatnost za zemlje i društva domaćina)

(1) Lokalno stanovništvo treba biti povezano s turističkim aktivnostima i sudjelovati u ispravnoj raspodjeli ekonomskih, društvenih i kulturnih koristi koje one stvaraju, a posebice u izravnom i neizravnom upošljavanju koje iz njih proizlazi;

(2) Turistička politika treba biti tako primijenjena da pomaže rast životnog standarda stanovništva u područjima koje se posjećuju i da zadovolji njihove potrebe; planiranje, arhitektonski prilaz i upravljanje turističkim mjestom i smještajem trebaju imati za cilj da ih integriraju, u najvećoj mjeri, u lokalnu ekonomiju i socijalni milje; kada je stupanj kvalifikacije podjednak, prioritet treba dati lokalnim radnicima;

(3) Posebnu pažnju treba obratiti na specifične probleme priobalnih područja i otočnih teritorija i osjetljivih ruralnih i planinskih područja, kojima turizam često predstavlja rijetku priliku za razvitak, nasuprot opadanju tradicionalnih ekonomskih aktivnosti;

(4) Turistički stručnjaci, posebice investitori, vođeni propisima koje su donijele javne vlasti, trebaju izraditi studije o utjecaju njihovih razvojnih projekata na okruženje i prirodni okoliš; oni također trebaju dostaviti, s najvećom otvorenosti i objektivnošću, informacije o svojim budućim programima i očekivanim posljedicama i razvijati dijalog o njihovom sadržaju sa zainteresiranim stanovništvom.

Članak 6.

(Obveze sudionika u razvitku turizma)

(1) Turistički stručnjaci imaju obvezu osigurati turistima objektivne i istinite informacije o odredišnim mjestima i o uvjetima putovanja, prijema i boravka; oni trebaju osigurati da ugovorne klauzule predložene njihovim klijentima budu lako razumljive što se tiče vrste, cijene i kvalitete usluga za koje se obvezuju da će izvršiti, kao i novčane naknade koju će isplatiti u slučaju jednostranog raskida ugovora sa svoje strane;

(2) Turistički stručnjaci, onoliko koliko ovisi od njih, trebaju voditi računa, u suradnji s javnim vlastima, o sigurnosti, sprječavanju nezgoda, zdravstvenoj zaštiti i ispravnosti hrane za one koji traže njihove usluge; isto tako, trebaju osigurati postojanje odgovarajućih sustava osiguranja i pomoći; trebaju prihvatiti pisane obveze propisane državnim propisima i isplatiti pravičnu naknadu u slučaju nepridržavanja ugovorenih obveza;

(3) Turistički stručnjaci trebaju doprinijeti kulturnom i duhovnom zadovoljenju turista i omogućiti im, tijekom njihovih putovanja, isповijedanje njihove vjere;

(4) Vlasti emitivnih država i zemalja domaćina, u suradnji sa zainteresiranim stručnjacima i njihovim udrugama, trebaju osigurati postojanje neophodnih mehanizama za odštetu turistima u slučaju bankrota poduzeća koje je organiziralo njihovo putovanje;

(5) Vlade imaju pravo, i dužnost, posebice kada su u pitanju krize, informirati svoje državljane o posebnim okolnostima, ili čak opasnostima, s kojima se mogu susresti tijekom svojih putovanja u inozemstvo; njihova je odgovornost, u svakom slučaju, za objavljivanje neprovjerenih ili preuveličanih informacija koje nanose štetu zemljama domaćinima i interesima njihovih operatora; sadržaji preporuka o putovanjima zato trebaju biti ranije razmotreni s vlastima zemalja domaćina i zainteresiranim stručnjacima; formulirane preporuke trebaju biti striktno razmjerne ozbiljnosti situacije i ograničene na zemljopisna područja gdje su nastale posebne okolnosti; ovakve preporuke trebaju biti ograničene ili ukinute čim se vrate normalni uvjeti;

(6) Tisak, a posebice specijalizirani turistički tisak i drugi mediji, uključujući moderna sredstva elektronske komunikacije, trebaju objavljivati istinite i uravnotežene informacije o događajima i situacijama koje bi mogle utjecati na tijekove turista; oni također trebaju osigurati pravovremene i pouzdane informacije korisnicima turističkih usluga; ove komunikacijske i elektronske komercijalne tehnologije također treba razvijati i koristiti u ove svrhe; u slučaju medija, nikako ne treba promovirati "seks turizam";

Članak 7. (Pravo na turizam)

(1) Mogućnost izravnog i osobnog pristupa otkrivanju i uživanju u svim resursima planete predstavlja podjednako pravo svih stanovnika svijeta; rastuće sveobuhvatno učešće u nacionalnom i međunarodnom turizmu treba se smatrati jednim od najboljih mogućih izraza održivog rasta slobodnog vremena, te na tom putu ne treba postavljati prepreke;

(2) Univerzalno pravo na turizam mora se smatrati posljedicom prava na odmor i slobodno vrijeme, uključujući razumno ograničenje radnih sati i plaćene odmora koji su zagarantirani člankom 24. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i člankom 7. Međunarodne konvencije o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima;

(3) Socijalni turizam, a posebice asocijativni turizam, koji olakšavaju široko rasprostranjeno raspolaganje slobodnim vremenom, putovanjima i odmorima, trebaju se razvijati uz podršku vlasti;

(4) Obiteljski, turizam mladih, studentski, turizam starijih ljudi i turizam za invalide, trebaju biti poticani i olakšavani;

Članak 8. (Sloboda turističkih kretanja)

(1) U suglasnosti s međunarodnim pravom i državnim zakonodavstvom, turisti i posjetitelji trebaju imati koristi od slobode kretanja u okviru svojih zemalja iz jedne države u drugu, sukladno članku 13. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima; trebaju imati pristup turističkim i kulturnim lokalitetima bez podvrgavanja prekomjernim formalnostima ili diskriminaciji;

(2) Turisti i posjetitelji trebaju imati pristup svim dostupnim oblicima komunikacije, internim i eksternim; trebaju imati koristi od brzog i lakog raspolaganja lokalnim administrativnim, pravnim i zdravstvenim uslugama; treba im omogućiti da nesmetano kontaktiraju konzularne predstavnike svojih zemalja, sukladno diplomatskim konvencijama koje su na snazi;

3) Turisti i posjetitelji trebaju imati ista prava kao i građani zemlje koju posjećuju, u svezi s povjerljivošću osobnih podataka i informacija koje se odnose na njih, posebice kada se ti podaci čuvaju elektronski;

(4) Administrativne procedure koje se odnose na granične prijelaze, bilo da one spadaju pod mjerodavnost države ili proizlaze iz međunarodnih sporazuma, kao što su vize ili zdravstvene i carinske formalnosti, trebaju biti prilagođene, koliko god je to moguće, tako da u najvećoj mogućoj mjeri olakšaju slobodu putovanja i široko otvoreni prilaz međunarodnom turizmu; sporazum između skupina zemalja u cilju usklađivanja i pojednostavljenja procedura treba podržavati; specifične takse i davanja koje kažnjavaju turističko gospodarstvo i podrivaju njenu konkurentnost trebaju se postupno odstraniti ili korigirati;

(5) U ovisnosti od ekonomske situacije u zemljama iz kojih dolaze, putnici trebaju imati pristup određenom iznosu valute potrebite za njihovo putovanje;

Članak 9.

(Prava radnika i poduzetnika u turističkom gospodarstvu)

(1) Fundamentalna prava uposlenih i samostalnih radnika u turističkom gospodarstvu i srodnim djelatnostima trebaju biti zagarantirana, pod nadzorom državne i lokalne administracije i zemalja iz kojih dolaze i zemalja domaćina, s posebnom pažnjom koja se poklanja specifičnim ograničenjima vezanim posebice za sezonski karakter njihove djelatnosti, globalnu dimenziju njihovog privređivanja i fleksibilnost koja se često zahtijeva po prirodi posla;

(2) Uposleni i samostalni radnici u turističkom gospodarstvu i srodnim djelatnostima imaju pravo i obvezu stjecati odgovarajuću početnu i stalnu obuku; treba im se pružiti odgovarajuća socijalna zaštita; nesigurnost posla treba maksimalno ograničiti, a poseban status, posebice u odnosu na socijalnu pomoć, treba pružiti sezonskim radnicima u sektoru;

(3) Bilo koja fizička ili pravna osoba, ukoliko ima neophodne sposobnosti ili kvalifikaciju, treba imati pravo da razvija svoju profesionalnu djelatnost u oblasti turizma sukladno važećim državnim zakonima; poduzetnici i investitori, posebice u oblasti malih i srednjih poduzeća, trebaju imati pravo na slobodan pristup turističkom sektoru uz minimum zakonskih i administrativnih ograničenja;

(4) Razmjena iskustava koja se nudi rukovoditeljima i radnicima iz različitih zemalja, bilo da su uposleni ili ne, doprinosi poticanju razvitka svjetskog turističkog gospodarstva; ova kretanja trebaju biti olakšana koliko god je to moguće, uz pridržavanje važećih državnih zakona i međunarodnih konvencija,

(5) Kao nezamjenjiv čimbenik solidarnosti u razvitku i dinamičnom rastu međunarodne razmjene, multinacionalne kompanije u turističkom gospodarstvu ne bi smjele iskorištavati dominantnu poziciju koju ponekad zauzimaju; one trebaju izbjegavati da postanu sredstvo uvođenja kulturnih i društvenih modela na lokalne zajednice, u zamjenu za slobodu u investiranju i trgovini, koja treba biti potpuno priznata; trebaju sudjelovati u lokalnom razvitku, izbjegavajući prekomjernu repatrijaciju svoje zarade ili poticanje uvoza, čime umanjuju svoj doprinos gospodarstvu u koji su uključene;

(6) Partnerstvo i uspostava uravnoteženih odnosa između poduzeća emitivnih zemalja i zemalja domaćina doprinosi održivom razvitku turizma i ravnomjernoj raspodjeli koristi od njegovog rasta;

Članak 10.

(Provođenje načela Općeg etičkog kodeksa u turizmu)

(1) Javni i privatni sudionici u razvitku turizma trebaju surađivati na uvođenju ovih načela i pratiti njihovu efikasnu primjenu;

(2) Sudionici u razvitku turizma trebaju priznati ulogu međunarodnih institucija, među kojima na prvom mjestu *Svjetske turističke organizacije (WTO)*, i nevladinih udruga s kompetencijama u oblasti promoviranja i razvitka turizma, zaštite ljudskih prava, okruženja i zdravlja, s dužnim poštovanjem za opća načela međunarodnog prava;

(3) Ovi sudionici trebaju iskazati svoju namjeru da bilo kakve sporove koji se tiču provođenja ili interpretacije *Općeg etičkog kodeksa u turizmu*, naputka na usklađivanje nepristranom trećem tijelu, poznatom kao Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma.